

نور و نور دې

نورک او مہاقلربك ناسر افطاری آیلو مجموعہ در

جلد : ۱ — ۲۱

شباط ۱۹۲۸
اونیدنجی سنہ

صافی : ۲ — ۱۹۶

اسکی مدینت مرکز لربنک سونم لری اسبابی ،
آفتلر ، استیلرلر وسوء اداره ؛ ابلک دور تاریخی ،
حقوق السریه نظریه سی ، بو نظریه ده متولد

اداره اصولی

مع مافیه ملتک انقراضه اوغرایورلر . فقط
بوانقراضک اسبابی داخلی ، عضوی سبیلرده دکل ،
خارجی ، میخانیکی سبیلرده آرامالیدر . تاریخ بوکی
اسبابدن بالخاصه ایکینسی
قید ایدیور ؛ آفتلر ،
فلاکتلر وسوء اداره ..
لوط قومنک زلزله دن
باغش اولدیغنی کتب عتیقه
قید ایدیور . لاکن
ملت و دولت لربک سبب
انقراضی اولارق تاریخنک
کثرته قید ایتدیکی
آفت ، خارجی استیلا
لردر ؛ رومایمیراطورانی
بویله بر آفتنک تأثیرله
باتدی ، ایران عینی آفته
معروض قاله رق سوندی .
فی الحقیقه چین وهند
ستان خارجی استیلارلدن
بک متأثر اولمش دکلدرلر .
فقط سوء اداره ، نامساعد
سیاسی ، اجتماعی ، دینی
تشکیلات بو مملکت لربک
دخی حیات منبع لربنی قوروتدی .

آثوریه ، بابلستان ، ایران ، مصر ایسه هرابکی
آفته عینی درجه ده معروض قالدیله . بونلر داخل
سوء اداره نك، خارجا ده استیلالربک تأثیرله یانوب
محو اولدیله .

اونوتاملیدرکه ، اسکی شرق مدینت مرکز لری
عادتا قوم مھر لری آراسنده کی وادیله بکزه یورلردی .

اطراف لری واسع بوشقلارله قوشاقلش اولدینی حالده
مرکز لری دائما غصب و غارت طمی ایله جلب اولونان
وحشی اقوامک آتی استیلالربنه معروض ایدیلر .
روما مدینتی بوقدر درین کونک صالمش اولدینی حالده
جرمن باربارلربنک استیلالربله مان محواوله جق درجه ده
تهلکیه معروض بر اقامش ایکن ، آرتق بحث
ایتدی کمز اسکی شرق مدینت لربنک او وحشی اقوامک
استیلالربله نه درجه صار صیامش اولدق لربنی تخمین

ایده بیلیرز . مثلاً مصر
تا ابتدادن سوسی
برزخی آسیا طرفندن
کلکده اولان وحشی
اقوامه قارشی مدافعه
ایتمک مجبوریتنده ایدی .
عینی زمانده جنوب ده کی
لیبالیلره قارشی طور مق
ایجاب ایدیوردی . مع مافیه
قبل المیلاد ۲۲۰۰ سنه .

سندده مصر استیلایه
اوغرادی . و تام بش بوز
سنه وحشی اقوامک
تحت تابعیتنده قالدی .
بودوره عائد خاطر
ناسنده قلمش اولان
روایتلره کوره ، وحشیلر
اولدیره بیلدکارینی اولد
یردیله ، متباق اهالی

اسیر ایتدیله ، معبدلری ، هیکلری بیقدیلر و مملکت
اوزرینه آغیر ویرکولر وضع ایتدیله . صوکراینه
عینی مصر هیق سوسلر طرفندن تهدید ایدیایور ،
هیق سوسلردن صوکرایلیباللر ایله اتحاد ایش اولان
هیت هیتلربک استیلالربنه معروض قالیور !

آثوریه ده عینی وضعیتنده ایدی . قافقاسیه نك
اوته کی طرفندن متمادی و مختلف ناملر ایله آققده

حمر

— بیلانه —

چام فوقولو هوا کی بر کره جک قوقلاسام ،
فرح لاردی یوره کم ، داغیلردی هر طاسام .
ییللردر که درد کله اسیور بینمده سام .
صاراردم ، صولدم ایشته هجرانه یانه یانه .

5

حمر تنکله نشته یی کندیمه ایتدم خرام ،
هپ سنکدر دوشونجه م ، هپ سنکدر خاطر دم ،
کسیلردی هر آغریم ، قاپانیردی هر یارام ،
آه بر کره صویکدن ایچسه یدم قانه قانه ..

۲۶ تشرین اول ۱۹۲۷

صاربنجه لی اوغلو

عارف حکمت

ایکی معبوددن بریسی اولان معبودی بر یوزنده
تشیل ایدن شاهدر. [**] اولان یزدان وبلا آخره ظل الله
مؤیدمن طرف الله، شهنشاه عالم سفتلرینی طاقیان بوفعال
مایرید ولایستل عما یفعل حکمدار بالخاصه ایی
ممتاز صنف اوزرینه استناد ایدهردی : روحانی
و عسکرلر!

روحانی صنفك نفوذ و حاکمیتی کتله* ناسک
جهالتی اوزرینه مستنددی؛ مثبت علم و فنلر هنوز یک
ابتدائی بر حالده بولوندی و کتله* ناس ایینه
اصلا نفوذ ایتمدیکی و طبیعتکمین قانونلره تابع اولدی
تصور بیله ایدله بن بر زمانده جاهل خلق محیطده کی
حادثه نری ایضاح ایچین بری، کوکی بر چوق
فوق الطبیعه قوتلر ایله طولدر یورور بوقوتلرله کندی
آره سنده واسطه اولق اوزره بعضی ممتاز انسانلر
تصور ایدیوردی. ایشته بو انسانلر ذکر
ایتدیکمز اوروحانی صنفی تشکیل ایدیوردی.
حقیقت حالده عوام الناس معبودلرله برابر شو
روحانیلرده طایپوردی و روحانی صنفی ایسه عوامده
بو ذهنیت و عقیده نك ادامه سنی کندی منفعتی ایجابندن
عد ایدیوردی.

عسکر صنفی ایسه، صرف اوزمانکی حیاتک
مبرم بر ایجابنک مولدی ایدی. خارجدن دائمی تله که به
معروض قالان دولته، صنعتی صرف عسکرلک اولان
برزمره طبیعتی ایله فوق العاده بر اهمیت کسب ایتمشدی.
بوندن ماعداماهیتی اعتباریله بیله قیریچی وازیچی اولان،
مادی قوته استناد ایدن بوصنف کرک اجرا ایتدیکی
صنعتک تلقین ایله دیکی ذهنیت سوق ایله و کرک دولت
طرفندن کندیسنه ویریلان اهمیت و امتیازلرک الجاسی
ایلله تحکمه طبیعتیله میال ایدی.

ایشته بواکی صنف اوزرینه ایدی که، اوزمانکی
حکمدارلر، کندی شخصی و کبی استبداد و تحکملرینی
استناد ایتدیر یورلردی. ذاتاً آساند متقابلدی.
روحانیلر، حکمدارک شخصی، مقدس، معصوم، غیر
مشول ظل الله فی العالم دیبه اعلان ایده رلردی. حکمدار
نه یاپارسه یاپسین، نه ایشلرسه ایشله سین اراده سی،
فعللری رب العالمینک اراده و فعللرینک تجلیسیدر.
قیام علی السلطان، قیام علی اللهدر. یوکامقابل حکمدارلرده
کاهن و روحانیلرک حکملرینه، قرارلرینه اطاعتی بویوک
بر وجیه، دینی بر وظیفه کبی تلقی ایده رلردی.

[**] Zende-Avesta- linees Darmst leter

اولان اسکیتلر بومملکتی دائماً تهدید ایدیورلردی
میلاد عیسی دن ۲۳۲ سنه اول، بو وحشیلر
مدیای غارت، آثورپای استیلا ایده رک بوتون مه زوپو
تامیایی آلت اوست ایتدیلر، حتی سوریه بی ده
فتح ایده رک مصری تهدید ایتمکله قویولدی. بوسوک
مملکتی فرعون «پساممتیک» Psammetikh طرفندن
کوندیریلن هدیه لر قورتاردی!

ایشته بحث ایتدیکمز اسکیتلر شرق مدنی
مرکز لرینک معروض قالدقاری خارجی تله که لر.
فقط بو تله که لره برده بو مرکز لرک یکدیگری ایله
همان دائماً ادامه ایتدیر دکاری محاربه لری ده علاوه
ایتمک لازمدر. محاربه اساساً وحشی بر حادثه در.
و هنوز کچیرمش اولدیمنز بویوک محاربه اثناسنده
یکرمنجی عصرک اسکمدنی عد اولونان ملتلری طرفندن
کوسترلش اولان توپلر اورپردیچی وحشت و دهشت
اثرلری، اوچبیک بشیوز سنه اول واقع اولان
محاربه لرده، ملتلرک ولو، بالنسبه مدنی اولسونلر،
کوستردکلی وحشت و دهشتلرک درجه سنی تخمین
ایتدیرر. آثورپا قرالی سه ناخریب کندی سفری
حقنده : «بن هر شیئی آلت اوست ایدن بر
فرطنه کبی کچدم». دیبور. دیگر بر آثورپا قرالی آثور
بانابالده نه لام اوزرینه یاپدینی سفردن بحث ایده رک
دیبورکه : «چولرک بوتون بیرچی حیوانلرینی،
ایصیریچی بیلانلری، دهشت تلقین ایدن جانباوارلری
جمع ایده رک کتلمه کوتورمشم».
ایکی جمله که، اواسکی محاربه لرک کافه سنک ماهیتی
تلخیص ایده و.

اسکی شرق مدیتلرینک احساسنه سبب اولان
ایشته برنجی عامل. ایکنجی عامل، یعنی سوء اداره
دها مدعش و تغریب کاردر. بو عامل فرطنه کبی کلوب
کچمه مش، بالعکس دوامی اولمش و نهایت محو ایله مشدر.
شرقه اوزمان شکل ایتمش اولان دولتلرک
کافه سی روحانی استبداد شکلنده ایدی. یعنی حکمدار
هم رئیس جسمانی، هم رئیس روحانی ایدی.
اراده سی هر شیئه شامل و حاکمدی. کرک فرعونلر
مصرده، کرک نمردلر بابلده، کرک شاهلر ایرانده یارم
الله ماهیتنده ایدیلر. اهالی بونلره معبود کبی طابارلردی.
ایران شاهی شاپور، روما ایمپراطوری نه رونه یازدینی
بر مکتوبده : «بن که معبودلر آره سنده عبودیلر آرا سنده
بر معبودم» دیبور [**] «قشار و بریا» و یاخوده «شهر یور»
نامیله معلوم اولان و زردشتی لرک طایفقری اون

[**] Dupant Histoire du Pere

دکدر. طوغریدن طوغری به اللهدن ملهم اولدینی ایچون معصوم در ، غیر مشولدر ، ایسته دیکی کبی حرکت ایدر ویا لکنز آلهه قارشى مسئولدر .

ایشته بونک ایچوندرکه ، شرقده هرشی پادشاهک شخصه وابسته در : پادشاه مقتدر ، عادل ، متثبت ، دانشمند ایسه دولت رونق بولویور ، پارلایور ، فنوحات یاپیور ، تجارت ، صنایع علم و فن رواج بولویور ، بونک عکسنه ایسه هرشی سوندکن باشقه سرای انترقیه لری ، حکومت ضربه لری ، قادیلر حاکمیتی کوزده لر تحکمی ، قیاملر واستیلار ، خلاصه برسلسله فلاکت باشلار .

بو یله محیطده افراد اناسک حقوق و شخصیتلرینه حرمت ورعایت اولونما دیقندن شرف ، حیثیت ، عزت نفس کبی فضائل کندیلکنندن سونر . انسالر قویون سوروسی حالئ اکتساب ایدر لر . کندیلرنده حقیقی وطنپرورلک ، وطنه مربوطیت حسلری تموی ایتمز . زیرا وطنپرورلک و وطن عشق حسى بر حادته در . بو حادته بی تولید ایدن عامللردن اک برنجیسی یوقاریده ذکر ایتدیکنر عزت وغرور نفس ملیدرکه ، بوکی محیطلرده جبر و تحکم و تسلطک تأثیری ایله تماماً محو ایدیلر .

ایشته بونک ایچوندرکه بو محیطلرده انسانلری دولتک مقدراتنه تماماً لاقید و سیرجی کورورسکنر . حتی تازه لکی ایچون بویوندورونگی ده کیشیدریمکه یکی بر بویوندورونگی تجربه ایتمکه برنوع حظدوبار کبی بولورسکنر . زیرا ، بوراده انسانلری یکدیگرینه تقریب ایتدیردن و جماعت حالنده بولوندیران عامل قابدن دوغان حسلردکل ، چوبانک ده کنسکی قورقو . سیدر . مونسکیو شرق استبدادلرینه خاص اولان بو حالئ دهها ایکی یوز سنه اول اونا فذ دهاسی ایله کورمش و حکومتلرک شکل و ماهیتلرینی تعریف ایدرکن شرق استبدادلرینک قورقو اساسی اوزرینه مستند اولدیغنی [*] تنبیت ایتشد . طبیعیدرکه ، بوقورقو زائل اولونجه ، تعبیر آخرله چوبانک ده کنسکی قیرلنجه ، آرتق سورونک افرادینی یکدیگرینه باغلایان بر عامل قالمایجه هرکس باشنی بر طرفه چویرودولت طاغیلر ، محو اولور !

ایشته بو صورتله درکه ، شرقده قولایلقه تشکل ایدن او محتشم ، واسع و معظم امپراطورلقلری عینی قولایلقه طاغیلر ، محو اولور کوریورز . بونلردن بعضیلری اوچ بطن بیله دوام ایدهمیور ومؤسسلیری ایله برابر عدم آلوده غرق اولویور .

[*] Montesquieu : L'ergnstds Jooss

تنسر « Tannsar » نامنده بر موید موبدان [*] اساسانی سلاله سنک باتیمی اولان اردشیر بابکانک جلوسنی اطراف وجوارینه بیلدیررکن دیورکه : هرمن طرفندن مؤید اولان و شهر یوزک روحنی طاشیدان بوشاهه اطاعت خدایه اطاعتدر ! اوکاطاعت ایدهلر خدایه اطاعت ایتش اولورلر ، ایتهلر خدایه عاصی درلرکه مطلق جزالرینه واراجلردر ! [*] بوکا مقابل اردشیرده حکومتک بنیاتی تحکیم ایتدکن صوکره موید موبدانک هرمنک بر یوزده ممثلی اولدیغنی خلقه رسما اشعار ایدیور . و بودائما بویه در . خدملر مقابل اولویور .

عسکرلکه کلنجه : بوتون اسکی شرق مدنیتلرنده عسکرلک صنفی ، آلهی بر منشائی حائزدر . براها دیننده عسکرلر ویشننک قوللردن چیقملردر . زردشت دیننده عسکرلر جمشیان دینن اون ایکی اللهدن برینک روحنی طاشیورلر . حکمدار ، کاهن و عسکر ایشته اوسپای تحکم و تغلبکه ، کفیلری ، اراده لری ، آرزولری اوکنده اهالی سرفرو ایتمکه مکافدی . ظلمدن بیقمش ، تحکمدن اوصاعش اهالی عصیان ایدرکنده بریسی اونک کفرینی اعلان ایدر . دیکریده آرتق اونکله دیناً مکلف اولور .

بوکی اساسلر اوزرینه تأسس ایتش اولان بر دولتده طبیعتله حقوقدن ، معین قاعده لره ، قانونلره تبعیتدن بحث اولونماز . حاکم اولان کفیلر ، آرزودر . ذاتا حکمدارک و یاخود مقربلرینک کفیلری ، آرزولری قانوندر . فقط اوله بر قانونکه ، تبعه اوکا تبعیت ایتمکه مکلف اولدینی حالده ، حکمدار و مقربلری ایسته دیکی زمان بوزابیلرلری . حقیقت حالده استبداد ایچنده بور آنارشی ایدی و شرق حکومتلری محتشم ، معظم ظاهرلرینه رغماً دائماً بویه بر آنارشی ایچنده یووارلنوب کیتملردر .

ملت ، دولت ایچنده یاشایان بوتون انسانلر حکمدارک مالیدر . کندیسنه آله طرفندن تودیع اولونش برودیه در ، ایسته دیکی کبی تصرف ایدر ، آلیر ، ساتار ، اولدوریر ، بخش ایدر . کیمسنک اوندن بو خصوصه عائد سوال صورته ، حساب ایسته مکه حق یوقدر . او هیچ بر قاعده به ، هیچ بر قانونه تابع

[*] موید موبدان اسکی زردشت المنده برنوع باش کاهن باش روحانی ایدی .

[**] « بریش موزه نوم » ده بو نام ایله بر تک نسخه وارکه عاجزلری و قتیله استساح ایدهلرک معلم ژانمس دامیشره تقدیم ایتشم . مشارالیه معلم زندآوه ستایی ترجمه ایدرکن بونسخه دن استفاده ایله مشدر .

قطعه لرده تطبیق اولونان اصول اداره بوقطعه لری همان دائمی صورته حال قیامده بولوندی ریور و بونلری حکمدارک تحت اطاعتنده طومقی ایچون دائماً انسان و ثروت صرف ایتک مجبورینده قالیبوردی ؛ حکمدارلر ، یکی فتح اولونان برلری تخریب و اهاالیستک بر قسمی اسیر و دیگر قسمی ده قتل ایتدکن صوکر اهرشینی اولدینی کی اوست اوسته براقیرلر ، اهالی بی آغیر ویرکولره ربط ایدرک اداره سنی عسکری بر قوماندانه تودیع ایدرلردی .

برلی اهالی بی معارف نشری ، عدالت اجرایی کی اصوللر ایله آنا وطنه ایصیندیران اصوللر اوزمان هنوز جاری دکلدی . بالعکس برلی اهالی بی بونون تشکیلاتی ایله ، بونون مؤسسه لری ایله کندی باشه براقق ویا لکڑ سطوت ، مهابت جبر و تحکم کی واسطه لرایله تأمین حاکمیت ایتک عمومیتله قبول ایدلش بر قاعده ایدی ؛ بواسول برلی اهالی ده آنا وطنه قارشی ذاتاً موجود اولان خصومت و عداوت حسلرینی تمییه ، ادامه و تقویه ایدیور وایلك فرصته اوکا قارشی قیام ایتک عمومی بر عادت شکلنی آلیور . ایشته بونک ایچوندر که اسکی اینتر اطور اقلرده نه قیاملر و عصیانلر اکسیک اولیور و نه ده بوقیاملری و عصیانلری باصدیرمق ایچون اجرا اولونان سفرلر توکونیور . همان دائمی اولان بو وضعیت مملکت حیاتی اوزرینه دائمی تخریبیلر اجرا ایدن بر عامل اولیور . ظاهراً توسع ایدن دولت باطناً ضفقه اوغرا یور . یکی فتوح ایدن حکمدارلر ایله معیتلرینک خارجنده کیمسه فائده مند اولامیور و آنا وطن بالعکس بو فتوحاتی طومقی ایچین متدایاً جان و مال صرف ایلمک مجبورینده قالیبور .

ایته اک اسکی شرق مدینتلرینی کیرمن ، یقان محو ایدن عامللر ؛ بونلری انقراضه سوق ایدن سبب افرادده حاصل اولان عضوی بر علت دکل ، مایشاریدن کلن صرف میخانیککی عامللر ایله دولت اداره سنک اصولنده کی بوز و ققللردر . مصر ، آنوریا کلدانیا ، بویله جه انقراض بولدیلر .

وینه طبیعیدر که ، بوکی محیطلرده علوم و فنون صنایع نفیسه نك و بالخاصه ادبیاتک نشو و نما سی ، ترقی و تمایلی سی یته حکمدارک کیفیه ، تمایله وابسته در . حکمدار بوکی معنوی شیلری حمایه ایدرسه ، اولرده رونق بولور ، ایتمزسه منقرض اولور . علی الاکثر حکمدارلر بو حمایه دن اجتناب ایدرلر . زیر اعلوم و فنونی ، یعنی قواعد کلیه بی و ادبیاتی ، یعنی انسانک اک مخنی و اک محرم مله هاتی دخی کندی کی قیلرینه تابع طوتدیرمق ایستلر . بونکده دائماً امکاتی اولمادیقندن ارباب فن و اصحاب قلم ایستر ایسته من یا دالفا و قلفه دوکیلیرلر . ویا خود کتمان کی اسرار انکیز و نفوذ ایدمه مدکاری برطرزه کیرلر . هرا یکسی ده ینه معنوی اولوم دیمکدر . بویله محیطلرده اقتصادی حیاتکده پک انکشاف ایدمه یه جکی بدیهیدر . معین قواعد ره رعایت اولمادینی وهرشی ، هر دقیقه کیفی بر آرزونک نظاعری ایله آلت اوست اولاییله جکی ، مالک مصونیتی تأمین اولومادینی ، واقع اولان نجا و زلرله قارشی معین و معتمد صر جملر بولمادینی یزلرده جساتلرک قیرلامی ، فکر تشبک نشو و نما بولماسی انسانلرده چالیشمق هوسنک زائل اولسی توکل ، رضا و تسلیم ، قدر و قسمت کی مفهوملرک روحلری استیلا ایتمه لری پک طبیعیدر . بوکی برلرده انسانلر تروتلرینی بیله صاقلارلر ، چونکه ثروت باشه بلا کسیلر . ایران تجاری بولانک حالانه اولدیغنی تجربه ایتکده درلر .

بونون بوعلتلره برده حکمدارلرک صرف نام و شهرت سائق ایله پایدقلمی محاربه لرک تأثیراتی علاوه ایدیکز . بو محاربه لر عدم موفقیتله نتیجه لندیکلری حالده مملکت ایچون تام معناسیله بر فلاکت ماهیتنی آلیور . لردی ؛ زیرا اوزمان دشمن استیلا سنه معروض قالان مملکت خرابه زاره چه ورلیبوردی . موفقیتله نتیجه لندیکاری تقدیرده ینه مملکت ایچون مصیبت اولویورلردی ؛ زیرا مملکته علاوه اولونان بیانی

